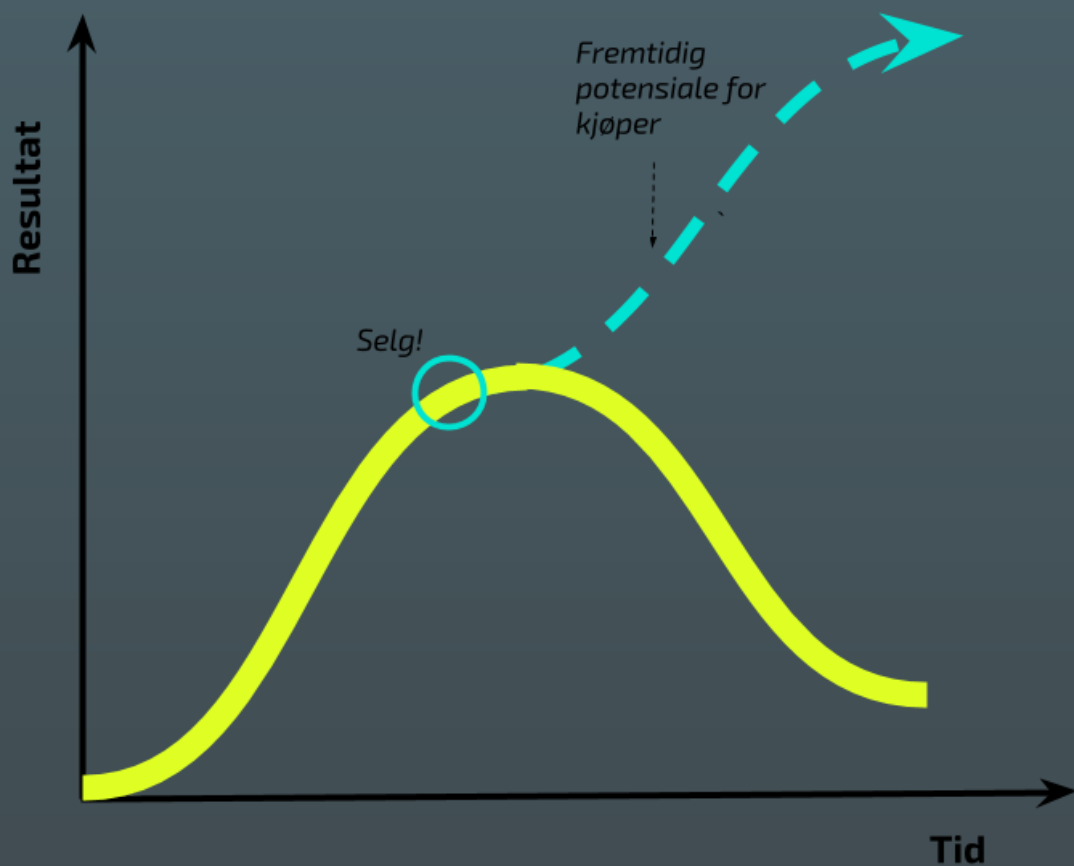

SELG BEDRIFT

MED ELLER UTEN MEGLER!

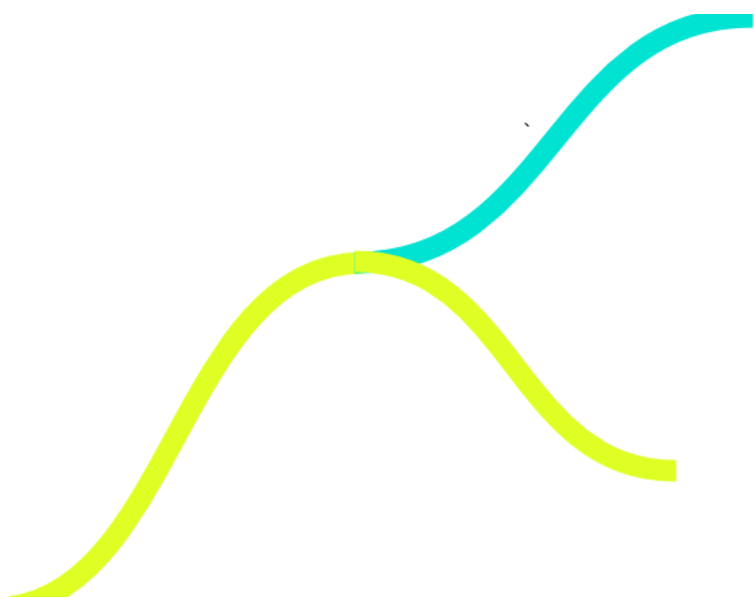

unngå de vanligste tabbene

GRATIS GUIDE

Smarte bedriftseiere sikrer formuen - LÆR HEMMELIGHETENE

INNHOOLD

01

3 GREP SOM ØKER VERDIEN

3 faktorer som medfører at kjøper vil betale en god pris

02

VIS FREMTIDIG POTENSIAL

Kjøpere analyserer fremtidig potensial og kontantstrøm

03

SMART EXITPROSESS

Gode salgsprosesser skaper verdi

04

REDUSER KJØPERS RISIKO

Kjøpere liker ikke risiko!

05

PLAN FOR BEDRIFTSSALGET

Ikke utsett. Start nå. Lag en plan

1/ GREP FOR MAKS VERDI

Hva gir høy salgsverdi?

Alt for mange SMB-eiere oppnår ikke den prisen de fortjener når livsverket selges. De siste 10 årene har vi i Eierskiftesenter møtt flere tusen SMB-eiere i eierskiftesituasjoner. Gründere som skaper verdier for samfunnet, er våre helter. Nedenfor noen tips til deg:

- Vis fremtidig potensial for aktuelle kjøpere
- Lage en smart exitprosess
- Reduser kjøpers risiko

Mange selgere finner ikke den kjøperen som evner å høste den høyeste synergiværdien. Prisen blir derfor lavere enn den kunne blitt. I mange tilfeller er det også en ubalanse i forhandlingene i kjøpers favør. Årsaken til dette kan være at selger har lite erfaring med salg av bedrift. Derimot har kjøperne ofte erfaring i oppkjøp. I denne guiden får du tips for hvordan selger kan sikre en tilnærmet balansert prosess. Dette øker salgsverdien for selger.

2/ VIS FREMTIDIG POTENSIAL

Kjøper, kjøper alltid for fremtiden. Den absolutt viktigste jobben er å bringe de "riktige" kjøperne til forhandlingsbordet.

Essensen i selgers jobb er å identifisere og forklare potensielle kjøpere, hvorfor de skal kjøpe bedriften.

Budene vil ofte variere med flere hundre prosent. Begrunnelse for dette er: kjøpers muligheter til å høste potensiale er vidt forskjellig! Se bedriften fra kjøpers perspektiv, identifiser synergieffekter og tenk globalt. Nedenfor noen eksempler på hvordan du kan identifisere riktig kjøper.

- Kjøpers motivasjon for oppkjøp er som regel vekst. Former for vekst kan være geografi, kunder/kontrakter, teknologi, produkter, merkevare eller folk. Kjøperen er ofte 10 ganger større enn bedriften som kjøpes
- Identifisere de kjøperne som har høyest synergieffekt.
- For et utenlandsk selskap kan Norge være et interessant land for ekspansjon!
- Lag en "kjøperliste". Start samarbeidsprosjekter med potensielle kjøpere. En kjøper som kjenner deg og din bedrift, vil oppfatte risikoen som lavere.
- Skap en robust ledelse og organisasjon som ikke er personavhengig. Gjør deg selv overflødig og sikre at organisasjonen har nødvendig kompetanse.
- Sørg for at du har et bredt kundegrunnlag som ikke er avhengig av en enkelt kunde/kontrakt, samarbeidspartner eller en enkelt leverandør. Gjenkjøp er mer verdifullt enn nysalg.
- Skap barrierer for konkurrenter gjennom patenter, merkevarer, kundeloyalitet, distribusjon og leverandøravtaler. Markedsleder i en nisje kan gi stor merverdi.
- Etabler skalerbarhet gjennom å skape systemer og rutiner som rustet deg for vekst
- Husk at hvis du oppgir en pris, kan den danne et pristak for hva du oppnår
- Historiske tall er viktige fordi de indikerer risikoen i virksomheten og hva som er mulig å få til. Men husk: kjøperen kjøper alltid det fremtidige potensialet som kan høstes. Hvilken kontantstrøm oppkjøpet skaper for kjøper, er avgjørende for prisen.

3 / LAG EN SMART EXITPROSESS

Skal du selge bedriften, har du to alternativer. 1) Selge bedriften selv eller 2) engasjere en bedriftsmegler. En god salgsprosess er i seg selv verdiskapende. Den skaper konkurranse fra flere potensielle kjøpere av bedriften på samme tid. Resultat: HØYERE PRIS. NB Det er viktig å selge bedriften i tide. Mange venter for lenge

Selge Selv

Selskapspresentasjon

- Vår pakke "Selge bedriften" selv sikrer deg mange interessenter samtidig som navnet på bedriften forblir anonymt
- Vi hjelper deg å lage en attraktiv selskapspresentasjon og smart markedsføring mot potensielle kjøpere
- Vi sikrer at bedriftens potensial blir tydelig for kjøperne

Bud fra kjøpere

- Du får en liste over potensielle kjøpere av din bedrift. Listen består av de bedrifter som har høy synergiverdi ved kjøpe av din bedrift. Og ikke minst har finansielle ressurser til å betale en akseptabel pris.
- Du får tilgang til vårt system for bud som kommer inn

Oppgjør gjennom advokat

- Kontrakten utarbeides
- Oppgjøret gjøres gjennom advokat som er spesialisert på oppgjør for salg av bedrifter

Bedriftsmegler

- Det kan være dyrt å engasjere en bedriftsmegler. Til tross for dette kan det lønne seg hvis du velger riktig megler for deg.
- Hvilke forhold skal du vektlegge når du skal velge rådgiver? Dette vil avhenge fra sak til sak; kjemi, konsept, bransjekompetanse, medlem av et internasjonalt nettverk, erfaring er eksempler på kriterier for valg
- Kontakt oss før du velger en megler. Vi har oversikt over hvilke bedriftsmeglere du bør kontakte.

SALGS- OG BUDPROSESS

UTSENDELSE AV TEASERE

NDA - OVERSENDELSE AV SELSKAPSPRESENTASJON

MØTER

INDIKATIVE BUD

FORHANDLINGER

AVTALE

4/ REDUSER KJØPERS RISIKO

Kjøpere har som regel flere alternativer når oppkjøp vurderes. Potensialet og tilhørende risiko er to sentrale aspekter i kjøpers vurdering. En usikker potensiell kjøper, vil ofte søker andre alternativer. Det er derfor viktig å redusere kjøpers oppfatning av risiko. Ulike kjøpere har ulike oppfatninger av risiko. Ved å halvere kjøpers avkastningskrav, dobler du selskapsverdien.

Risiko for en hendelse = sannsynligheten for hendelsen * konsekvenser av denne. Det er viktig å være åpne og ærlig, også om svakheter.

Nedenfor har vi listet opp noen typiske risikofaktorer sett fra kjøpers ståsted:

- Risiko knyttet til selgeren. Er selgeren troverdig? Kan man stole på den informasjonen som blir gitt?
- Organisasjon og ledelse. Hvor robust er organisasjonen når noen slutter. Er det systemer som sikrer stabil drift?
- Finansiell risiko. Selskapets soliditet, likviditet, økonomistyring, lånerammer og betalingshistorikk er sentrale punkter. Er selskapet tilstrekkelig forsikret?
- Teknologi. Den teknologiske risikoen har økt betydelig de siste årene. Utviklingen går mye raskere nå. Evner bedriften å henge med?
- Marked, produkt, renome. Hvordan vil salget utvikle seg for bransjen og produktene. Er det vanskelig å etablere seg for nye konkurrenter? Mange bransjer opplever i dag ny konkurranse fra aktører som benytter nettet på nye måter. Har bedriften evnen til å tilpasse seg raskt, et godt brand og lojale kunder? Kan nye lover og regler endre markedsutsiktene?
- Leverandører og produksjon. Avhengighet av en eller få leverandører og samarbeidspartnere øker risikoen. Er produksjonsutstyr i orden og vedlikeholdt. Har selskapet investert tilstrekkelig for fremtiden?
- Tvister, krav, forpliktelser. Er det pågående konflikter? Hvilke ansvar har bedriften påtatt seg? Rydd opp i alle former for tvister og krav som kan skremme kjøpere.

PRIS & FINANSIERING

EKSEMPEL

Prisberegning av bedriften

Driftsresultat (snitt)	1 000 000
Multipel	4
Selskapsverdi (multipelverdi)	4 000 000
Kjøpers synergi	500 000
Budprosess (flere kjøpere)	500 000
Pris for selskapet	5 000 000
<hr/>	
- netto gjeld	1 000 000
- normalisert arbeidskapital	100 000
Pris for aksjene	3 900 000

Finansiering

Pris for aksjene	3 900 000
Egenkapital	1 500 000
Lån Bank/Innovasjon Norge	1 500 000
Selgerkreditt	900 000
Sum finansiering	3 900 000

5/ DIN PLAN FOR SALGET

Lag en plan

Ikke utsett planlegging av salget. Kom i gang nå slik at du kan bestemme når salget skal skje. Det er en fordel å selge i gode tider. Da er det optimisme hos kjøperne og de får oppkjøpslån i banken. Nedenfor noen innspill til din plan:

- Lag liste over potensielle kjøpere av bedriften
- Situasjonsanalyse av bedriften og deg selv. Hva er ditt mål og hva dine alternativer? Hva er best for bedriften, hva er best for deg og familien?
- Hvilke avklaringer må gjøres og hvem kan bistå i dette arbeidet?
- Verdivurdering av bedriften. Skal bedriften selges nå eller det det rom for verdiøkende tiltak? Hva driver verdi og hva reduserer verdi i ditt tilfelle? Plan for hvordan verdien skal økes
- Påfyll av kompetanse innenfor salg av bedrift. Hvor kan du lære mer? Hva er de vanligste fallgruvene?
-

Lykke til! SE HER

VURDERER DU Å SELGE BEDRIFT?

VÅRT TEAM BISTÅR DEG MED:

- Lage liste over potensielle kjøpere av bedriften.
- Digital markedsføring av bedriften
- Automatisert buds-system for innkomne bud og kommunikasjon med budgivere
- Selskapspresentasjon og program for å selge bedriften selv
- Salgscoaching - hvordan du oppnår en god pris for bedriften
- Verdivurdering av bedriften
- En verdig og god Exit prosess som sikrer videre utvikling av ditt livsverk

VÅRT TEAM OG NETTVERK:

- Advokater
- Økonomer
- Coacher
- Bedriftsmeglere
- Bedriftseiere
- Investorer
- Internasjonale søkeragenter for kjøp og salg av bedrifter

Kari Bærvahr, siv øk

Geir Samdal, Msc

post@ownomics.com

OWNOMICS
for eiere av bedrifter